

SNÖ, SNÖ OCH ÅTER SNÖ

Årets slutade som det började, snö och åter snö - under året har marken varit snötäckt i ca 6 månader. I mars var det över 50 cm snö och snön försvann inte förrän 1 april. Första snön kom redan 22 oktober och snön har legat kvar sedan 22 november utan en enda plusgrad innan årsskiftet. Ganska snart var snödjupet över 30 cm. I början av januari hade vi topp(?)notering med -27,4 grader och i slutet av december slogs denna notering av -28,8.

Det pratas om att den nordatlantiska oscillationen (NAO) har gett ett ovanligt kallt väder i Sverige, trots att året globalt sett har varit ovanligt varmt. Är indexet lågt tar lågtrycken en sydlig

bana och det kalla artiska högtrycket ("riktiga vintrar") sveper ner över oss. När indexet är högt kommer lågtrycken vandrande över Sverige och soligt, regnigt/snöigt väder ("Stockholmsvinter") växlar ständigt. I tider då det är extremväder på många håll diskuteras om något av detta beror på växthuseffekten eller inte, men inget samband har kunnat ses.

I familjen är det dock inte växthuseffekten, städningen eller ekonomin som orsakar det våldsammaste diskussionerna utan SNÖN! Det är dimentralt olika åsikter om snö inom husets väggar.

HG säger denna förbannande snö - det är otroligt kallt och besvärligt att gå ut. Luftvärmepumpen som suckar av nedisningsproblem, bilar som är

Sju eller åtta av de tio Wallentinus som finns i Sverige (världen?). Övre raden från vänster Stina (med Oscar i magen), Tomas, Linda (Petterson), Björn och Saga. Nedre raden från vänster Sonia (numera Wallentinus), Lova och Hans-Georg. Saknade Wallentinusar är Torbjörn och Hans-Georgs förra fru Inger.

nedisade och som kräver att man stiger upp en timme tidigare och borstar av den senaste dm snö och sätter i motorvärmarsladden för kunna komma in köldbunken utan att frysa häcken av sig, förutom all denna snö som jag ska "ploga" varje dag.

Sonia kommer däremot lycklig hem efter att varit ute en stund på en häst som pulsar fram i snön. På morgonen gnistrar stjärnorna i himlen och på vägen hem glimmar vägbanans iskristaller av solglansen och hemma är vägen nyplogad och fin. Kaffet smakar gott efter en dag ute och i kaminen sprakar veden. Men varför ska karl'n slänga sina svettiga tröjor överallt?! (För att de inte ska ligga i klädkorgen och mögla protesterar HG, dessutom är det inte "överallt".)

Året började annars med att Saga, som ska fylla ett i mitten av april, lär sig gå, kanske en av de mest fantastiska sakerna man upplever i livet (även om man inte kommer ihåg det).

HG FAR PIPPI

I början av juni firades HGs 70-årsdag under rubriken "HG får pippi". Så mycket som möjligt skulle ha fågeltema. En lista att fylla i med observerade tomtarter hade satts upp och en tub var uppställd för den som försöka hitta fåglar på andra sidan sjön. Bland annat kunde en lärkfalk beundras. En aristokratisk tupp kom på besök, liksom ett benrangel utklätt till tjädertupp. Även Pippi Långstrump, Kapten Efraim Långstrump och herr Nilsson gjorde ett besök. Den som ville,

kunde få måla – gärna med fågelmotiv och det gick också att skulptera en fågel i lera. Festen pågick hela eftermiddagen och kvällen med sång och musik som gästerna framförde.

KRÄFTSKIVA MED DOLD AGENDA

Den 21 augusti bjöd Sonia och HG in till kräftska på Sjöbacken. De enda förhållningsorder som utdelats var att ta med egna kräftor och att samlas klockan 15, vilket några tyckte var tidigt för en kräftska. Det hade sina orsaker för klockan 16 inträdde Sonia, HG och Karin Dahl-Strandin, kommunal vigsselförrättare, fram bakom knuten och strax var Sonia Eriksson istället – till mångas häpnad - Sonia Wallentinus. Ingångsmusik var "The water is wide" sjungen (från CD) av Eva Cassidy. HG hade satt ihop en "hindersprövning" med olika ljudklipp som illustrerade Sonias och hennes anmödrars hemorter/hembygder, samt HGs och hans anfäders. Det behövdes bara tre exempel för var och en av oss för att hamna i 1600-talets senare del. Mer hade släkterna inte flyttat. För Sonias del handlade det om Sonias mormors mormor som invandrade från Nord-Trøndelag (Skogn) i Norge och för HG farfars föräldrar från gränstrakterna mellan Östergötland (Horn) och Småland (Tjust – Vimmerby). Dessutom sjöng delar av kyrkokören (HG, Tomas, Stina, Agneta och Ulrika) "Kärlekens tid". Kvällen avslutades med kulning (av Ulrika) och ljusfest (poi av Marcos) nere vid sjöstranden.

Sysselsättning när Hans-Georg fyller år. Stödarmar är utfällda när Saga traskar runt i naturen i början av året.

DEN 10:E WALLENTINUS SER DAGENS LJUS

(den tionde nu levande Wallentinus, totalt den 14:e)

Den 28 oktober var det dags för barnbarn nummer tre, Oscar, att göra sin entré. Oscar är Stinas och Tomas förstfödde och hela förloppet kunde följas via SMS vilket gjorde de gamla farföräldrarna mer nervösa än när det en gång i tiden var dags för Tomas födelse.

VID ÅRETS SLUT

Kyrkokören (<http://www.kyrkokoren.nu>) har under året fått ny körledare. Under våren vikarierade Erik Tegenborg och på hösten kom Torsten Runolf som ny organist. Kören har under hösten växt med minst fem nya eller återkommande korister och gav sin julkonsert 19 december.

När man så trodde att alla evenemang hade avslutats så blev Sonia mycket överraskad när ett tjejjgäng och Hasse Lundberg dök upp på årets mörkaste dag hemma på Sjöbacken. Sonia berättade att de nog inte kunde stanna så länge eftersom hon och HG var bortbjudna till Tomas och Stina, medan HG försökte att dölja sitt leende eftersom han var invigd i komplotten. Det var frågan om möhippa för Sonia. Så hon blev så småningom shanghaiad till en väntade bil för avfärd till Casino Cosmopol och så småningom även restuarang med ståuppkomik.

TOMTFÅGLAR OCH ANNAT

Vinterfågelmatningen 2009-2010 besöktes av 31 arter, ungefär som det varit de senaste åren. Inga nya arter har tillkommit sedan tidigare. Genom den sena och snörika vintern rastade ovanligt mycket bofink och passade på att besöka matningen. Under hösten har artantalet varit 23 arter.

Efter mycket letande och funderande kunde vi klarlägga att mindre korsnäbb häckade i en tall vid tomtgränsen. Vi kunde senare se två ungar ur kullen. På Hakunge gravfält, tvärs över sjön häckade korp i en tät tall och fick ut fem ungar. Bara en vecka efter det att boet lämnats hade lärkfalk tagit över det och fick så småningom ut tre ungar. Efter den kalla vintern, så häckade inte längre gärdsmygen nere i backen, men ett nytt par brun kärnhök fick omsider fram en unge från boet i Svistaruggen.

Antalet tomtarter är nu uppe i 151. Nu har vi sett så många arter att det som nu "trillar in" är lite mer oväntade arter. Det började med en smådopping 10 april och två sträckande mindre strandpipare 15 april och slutade med dvärgmås 10 maj. Strandpiparna följde en sträckled som kommer från Ullnasjön och går upp mot Stångberga. Dagen innan hade två mindre strandpipare rastat i Bergianska trädgården. Bergianska ligger i rakt sydvästlig riktning från Svista. Kanske det var

En rödhake inspekterar efter Hans-Georgs fest. Den nyfödde Oscar tittar på pappa Tomas.

samma fåglar? Totalt sågs eller hördes 109 fågelarter på eller från tomten under året.

Den hårda vintern gav också tre nya däggdjur: vildsvin, skogshare och älg. Den 25 februari hade vi besök av fyra älgar som stannade flera timmar på vår tomt innan de gjorde ett försök att ta sig över till andra sidan. Troligen var det en ko med sina fjolårskalvar och en årskalv. Utterspår på stranden och förbisimmande bäver är annat som har noterats. Varg har varken hörts eller setts från tomten, men har rapporterats bara någon kilometer från Sjöbacken. Däremot hörde vi varg nära Pukeby i Tärnanområdet ett par nätter i första halvan av juni.

Andra fågelaktiviteter

I österled

En av HG:s födelsedagspresenter var en resa till Istanbul för att titta på höststräcket över Bosporen av bl.a. svart stork och mindre skrikörn. Resan gjordes i mitten av september och förutom HG deltog Sonia, Björn, Linda, Lova, Saga och Lars-Gunnar Bråvander. Förutom att se på fåglar kunde delar av den gamla staden besökas. Även om det inte var någon dag med tusentals örnar, var det ändå ett imponerande skådespel några av dagarna. Särskilt minns vi de svarta storkarna som flög över blå moskén en kväll, men som dock inte hamnade på de digitala plåtarna. Inne i Istanbul var också alpseglarna som for runt mellan stadsväggarna och parakiterna i sultanens park minnesvärda.

Medelhavsliror i Bosporen. Det var skönt väder i Skåne.

I söderled

Den numer traditionella fågelhöstexcursionen gick i år till Skåne. Som vanligt bodde vi i Lotsvillan vid Falsterbokanalen. Totalt deltog 14 personer inklusive Lova och Saga. Vädret bjöd envist på ostliga eller sydostliga vindar, så inga uppseendeväckande arter noterades. Inte heller några Atlantiska arter, eftersom havet oftast låg som en spegel. Ändå fick vi ihop inte mindre än 138 arter. Vissa dagar var det ett massivt rovfågelsträck över Skanör/Falsterbo, som kunde avnjutas även från Lotsvillan. Excursionens clou var antagligen den tuvsnäppa som höll till på lokalen Rönnen vid Skälderviken och den bredstjärtade labb några av oss såg på långt håll från Lotsvillan. En liten filmsnutt med vråkar i skruv finns på adressen <http://www.conec.se/HGW/birds/Vrakstrack.wmv>. Filen kan spelas upp med t.ex. Windows Media Player.

Stockholms ornitologiska förening (StOF)

HG har gjort sitt andra år som redaktör för "Fåglar i Stockholmstrakten", där går det att följa fågelåret på Sjöbacken i det stående inslaget "Hemma på Sjöbacken". Det största problemet under året var förseningen av nummer fyra, vilken berodde på ekonomiska problem i samarbetet med Posten. Detta berodde i sin tur på att den tidigare kassören förskingrat mycket av föreningens pengar. <http://www.stof.nu>

Angarngruppen och hembygdsföreningen

HG har också fortsatt varit vice ordförande i

Angarngruppen, samt ansvarat för föreningens hemsida, <http://www.angarngruppen.se>. Också i hembygdsföreningen har HG varit vice ordförande (<http://www.vallnet.se/ossebyhbf>). För att minska på arbetsbelastningen i föreningarna har några aktiviteter körts i samarbete mellan föreningarna; en blomstervandring och en fjärils/växtkursion. Vid den senare besöktes Skesta hage vid Angarnssjöängen för att försöka se om den hotade arten svartfläckig blåvinge fanns kvar. Det gjorde den också till glädje för länsstyrelsen, eftersom Skesta hage är den enda lokalen i länet.

HÄSTLIV

Våren fortsätter precis som hösten med lite blandad konvalescens, stunder då Sonia tror att nu är det bara att träna upp Bliða igen och snart så ska hon nog vara bra. Så blir det åter ett backslag med spatten och humöret dyker nedåt.

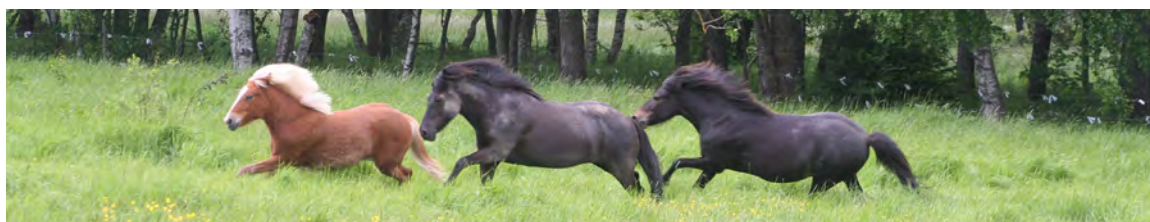
Eftersom Bliða har spatt så är det slut med Haffis fartfyllda lektioner på ridbanan, där volter och tvära svängar med många övergångar (som både Bliða och jag älskar), är lite för mycket. Däremot fortsätter vi med Lenas <http://ekipage-1.se/> lektioner under våren, om än under de förutsättningar som gäller för dagen. Jag är också med på introduktionslektioner under våren i centrerad ridning. Det är väldigt spännande och det blir en hel del aha-upplevelser. Detta med sittbenens

inverkan blir något som jag sedan tänker på när vi är ute i skogen och mullar.

Sent på våren är det riktigt bra med Bliða när vi får besök av Ulrika och hennes vänner från Rodenhästar. Ett helt gäng hästar övernattar i hagen utanför oss, Astrid och Jan Ohlins hage (stort tack för lån i år också). På morgonen följer vi dem en bit på vägen och vi blir sju ekipage som rider iväg i ett härligt ridväder.

Dagen efter är det så dags att hämta Tindra (Ljostindra från Vela), en ettåring som jag har köpt från Enköping. Ulrika hjälper mig med att köra henne till Sjöbacken (i väntan på att hennes kompis Suderei ska tillfriskna från ett ormbett på Körlinge). HG hämtar under tiden Bliða och släpper ut henne i sommarhagen. Mötet mellan de bägge hästarna går mycket lugnt till väga och nästa dag kan man se dem äta ur samma hink. Tindra är en fux med bläs och ljus man och med något så ovanligt som blå ögon. Även om det inte var meningen känns det jätteroligt att ha bägge hästarna här hemma, så nära och kunna titta på dem ofta. Bliða är förresten gammelfaster till Tindra-

När det väl är dags att flytta över dem så blir det promenad över till Körlinge, men hopsläppet går inte så bra. Både Bliða och Tindra blir utjagade hur hagen under några dagar innan Tindra får flytta till Suderei och hålla henne sällskap. Su-

Vild jakt i hagen som leds av Tindra, tätt följd av Bliða som får ett nappatag av Litla. Hinkkompisar. Tindra visas upp i samband med bröllopet.

derei är hennes hagkompis från Enköping så det är ju alla tiders.

Förnyade försök till hopsläpp går inte heller bra. I mitten av juni springer Tindra rakt in i ett stenkravel vid ett nytt försök. Det blir början till en konvalescentperiod som varar hela sommaren.

Såret är djupt och vill inte läka sig utan det blir bl.a. besök på Ultuna och operation där. Efter detta blir det boxvila i en vecka med en häst som inte är så van att stå i box. Med våra halvboxar så tar hon ett raskt skutt över nedre boxdörren vid ett tillfälle, trots att vi är fyra som står alldeles intill. Snacka om spänst i steget, kanten är ca 130 cm hög! När den tiden är över flyttar hon istället tillbaka till Sjöbacken som nu får vara en stor sjukhage för Bliða och Tindra. Nåväl äventyret slutar bra och i början av september kan Tindra flytta tillbaka och denna gång går allt väldigt bra.

Men samma dag som Tindra har fått komma tillbaka till de andra blir Bliða halt igen redan samma dag. Början av hösten fortsätter sedan med hälta i olika omgångar men året slutar bra.

ARBETE

Arbetsåret inleddes med en intensiv period för att sammanställa en skötselplan för Händelö ekbackar och Natura2000-område. Arbetet ledde så småningom fram till ett stort avsnitt i MKB:n för vägutredningen, samt underlaget för länsstyrelsens prövning enligt Miljöbalkens 7:e kapitel (tillåtelse att gå genom Natura 2000-område). I

god MKB-anda redovisades sex vägdragningsalternativ, vilket var något helt nytt för länsstyrelsen (!). Länsstyrelsen godkände fyra av de sex beskrivna alternativen och Trafikverket bestämde i december vilket alternativ de skulle gå vidare med.

Året fortsatte i ett intensivt tempo och åtminstone av vår verksamhet att döma är det högkonjunktur där bl.a. exploateringarna i Stockholm fortsätter. Några av de objekt där vi varit inblandade och det har handlat om att titta på grönstrukturen ligger i västerort, Albano och Sköndal. Vi har bl.a. arbetat som underkonsulter åt Tyréns och Landskapslaget). Men även utanför Stockholms stad är exploateringstrycket stort och vi har arbetat i Haninge kommun med Solsätra och Upplands Väsby kommun med Eds allé åt NCC. I Vallentuna ska snart Bällstaberg utvidgas och där har vi arbetat som underkonsult åt WSP.

I Milostabsområdet i Strängnäs har vi fått arbeta med balanseringsprincipen som underkonsulter åt Tengbom. Principen bygger på fyra steg:

1. **Undvika.** *Negativ påverkan undviks.*
2. **Minimera.** *Negativ påverkan som inte kan undvikas minimeras.*
3. **Utjämna.** *Negativ påverkan som inte kan undvikas eller minimeras, utjämnas i sitt funktionella sammanhang.*
4. **Ersätta.** *Negativ påverkan som inte kunnat undvikas, minimeras eller ersättas i sitt funktionella sammanhang får ersättas på annat sätt.*

Örmspaning bedrivs med fördel i vågrätt läge efter lunchen. Lova och Sonia.

För att se hur de olika biotoperna som tas i anspråk ska ersättas har olika biotoper fått olika värde beroende på hur svåra de är att ersätta. Vår insats stannade sedan vid bedömning av värdet.

Bedömning av strandskyddet har också ingått i flera uppdrag. I Täby pågår planering med ändrad inriktning av Arningeområdet, som kommer ändras från ett industri/handelsområde till ett område även med bostadsbebyggelse. En del av denna bebyggelse planeras i strandnära läge vid Ullnasjön. Här har vi arbetat som underkonsulter åt Tyréns både vad det gäller själva detaljplanen och strandskyddsdiskussionerna.

Vi har även arbetat som underkonsulter åt Friman Ekologikonsult i Sundsör nära Nykvarn och på Munsö på Ekerö med bebyggelse i strandnära lägen. Ytterligare ett antal projekt handlar om strandnära lägen; Örsten, en halvö från Singö i Norrtälje kommun, där man vill sälja några tomter för att bekosta en restaurering av ett gammalt änge. Vid Trossgränd i Oxelösund vill exploatören muddra bort delar av ett vassområde för att bygga småbåtsbrygga och allmänt ”snygga upp”. För närvarande tittar vi också på strandskyddsfrågan för Primusområdet vid Lilla Essingen och där har vi tagit in Friman Ekologikonsult för att titta på vattenmiljön, samt Peggy Lerman, Lagtolken för de juridiska frågorna.

Planeringsarbetet vid Bromskär på Blidö fortsatte på elfte året. Nu är det deponering av muddermassor från hamnbygget vid Bromskär som är stötstenen. I samarbete med Friman Ekologikonsult har framför allt effekter av dumpning av dessa muddermassor varit i focus. Länsstyrelsen är kraftigt emot dumpning till sjöss och därför undersöks nu åter platser på land. En möjlig lösning är att anlägga en bergtäkt, där stenen används till vågbrytare och hålet fylls med muddermassor. Fortsättning följer.

Ett projekt av en annan typ är en undersökning vid Stora Vika f.d. kalkstensbrott. Ett företag vill fylla igen det gamla brottet och starta behandling av biobränslen ovanpå. Vi fick i uppgift att titta på växter och bottendjur i recipientområdet för den tömning av brottet från vatten som är nödvändig.

Det intressantaste projektet som vi medverkat med i år måste nog Grönplanen för delar av Val-lentuna sägas vara. Här är vi underkonsulter åt

WSP där Marie Åslund är projektledare. Detta är ju ett område som vi har ganska god kännedom om, men vi har även fått hjälp av bl.a. Angarngruppen om fåglar i området och naturligtvis tidigare kända fakta. Men det som har varit mest utvecklande för oss är de spridningsanalyser i GIS som Karin Henriksson på WSP har gjort. Med hjälp av bl.a. satellitbilda-data har vi försökt att hitta lämpliga miljöer för t.ex. tjäder och skogsmesar med liknande analyser som de Ulla Mörtberg har utarbetat i sin forskning. Data från observationer har sedan jämförts med rapporterade fynd på bl.a. Artportalen.

Ett mindre projekt var en undersökning av fladderfaunan vid Sparrisbacken i Hässelby inför en ev. utbyggnad med kompletterande huskroppar. HG har fortsatt följa diskussionerna kring omreglering av Fysingen. Skogvaktarkärret och Hästa groddamm undersöktes än en gång på växt- och djurlivet, där rörhöna i en angränsande damm var det mest spännande fyndet.

Ett annat intressant projekt är den idékatalog för kompensationsåtgärder för anspråktagande av delar av Högdalstopparna för en ny fjärrvärmepanna. Allra roligast för oss har nog varit den studieresa som vi gjorde för att titta på groddjurspassager, uttertunnlar och ekodukter. Vill du också ta del av detta kan du läsa om vår studieresa här <http://www.conec.se/arbeten/studieresaHogdalen.pdf>. Själva arbetet pågår som bäst nu i början av 2011 så det finns anledning att återkomma i nästa julbrev.

Alldeles före midsommar disputerade Matilde Somarriba, HG:s sista ”egna” doktorand, och i december Oskar Forsberg, där HG fungerat som biträdande handledare. HG deltog också då Matilde promoverades i oktober. Efterföljande fest var på Uppsala slott under högtidliga former. Nu har nycklarna till institutionen lämnats tillbaka och arbetet där, som började 1994, får väl betraktas som avslutat (så nu kommer han ha tid för massor av annat istället, säger Sonia- tror hon ja, säger HG).

Sonia och Hans-Georg

Ekologerna på Sjöbacken

Ett Gott 2011 till er alla!

Adress: Sjöbacken, Svista 17, 186 97 Brottbby
08 - 510 104 31 (bostaden), **08 - 510 109 55** (Conec)

Om du vill e-posta till oss:

Sonia: sonia.wallentinus@conec.se

H-G: hgw@conec.se

Hemsidor

Hans-Georg <http://www.conec.se/HGW/>

Sonia <http://www.conec.se/sonia>

CONEC <http://www.conec.se>

Sjöbacken <http://www.conec.se/sjobacken>

